

Ankara, Aralık 2020

TÜRK HÜKÜMETİNİN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ DERNEĞİ MADDE 9.2 BİLDİRİMİNE CEVAP BİLDİRİMİ

Pakdemirli v. Turkey Group (no. 35839/97)

Artun and Güvener v. Turkey Group (no. 75510/01)

Giriş

1. Türk yetkililer, İfade Özgürlüğü Derneği'nin (İFÖD), *Pakdemirli (no. 35839/97) ve Artun ve Güvener (no. 75510/01)* dava grupları ile ilgili bildirimine cevap olarak aşağıdaki açıklamaları yapmak istemektedir.
2. İlk olarak, Ekim 2019 tarihinde Bakanlar Komitesine sunulan Gözden Geçirilmiş Eylem Raporu ve Pakdemirli dava grupları ile ilgili olarak Mayıs 2020 tarihinde Bakanlar Komitesine sunulan Ek Bilgi Notu ve Ocak 2020 tarihinde Öner ve Türk, Altuğ Taner Akçam ve Nedim Şener dava grupları ile ilgili olarak Bakanlar Komitesine sunulan Eylem Planı, İFÖD bildiriminde ileri sürülen konulara ilişkin Türkiye'nin eylemlerini içermektedir. Türk yetkililer, bu konudaki görüşlerini yinelemektedir.
3. Bu bildiriye yetkililer, İFÖD bildiriminde ileri sürülen aşağıdaki hususlara açıklık getirmek istemektedir.
4. Genel önlemlere ilişkin olarak, Türk hükümeti benzer ihlalleri önlemek için pek çok önlem almaktadır. Bu önlemler özellikle, mevzuat değişiklikleri, Anayasa Mahkemesi önünde etkili bireysel başvuru yolunun getirilmesi ve yayınlama tedbirleri, projeler ve farkındalık artırma faaliyetleri ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ('Mahkeme') kararlarının yaygınlaştırılmasını içermektedir.

I. MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ

5. Türkiye son yıllarda ifade özgürlüğü alanında eksiklikleri gidermek ve ilave güvenceler sağlamak üzere ciddi adımlar atmıştır.
 - a. **Yasadışı bir örgüt lehine propaganda yapma suçu (3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 7. maddesinin ikinci fıkrası)**
6. İlk olarak, yetkililer, 30.04.2013 tarihinde 6459 sayılı Kanun ile 3713 sayılı Kanun'un 7. Maddenin 2.fıkrasının birinci cümlesinde değişiklik yapıldığını belirtmek ister. Söz konusu değişiklik uyarınca, terör örgütlerinin yöntemlerini meşrulaştırmak, övmek veya teşvik etmek suretiyle propaganda yapma eylemi, ancak cebir, şiddet veya tehdit içermesi halinde suç olarak kabul edilmektedir. (bkz. Öner ve Türk dava grubu Eylem Planı, para. 20-21).
 - b. **Terör örgütlerinin bildirimlerini veya açıklamalarını basma veya yayınlama suçu (3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 6. maddesinin ikinci fıkrası)**
7. Türkiye, ayrıca 6459 sayılı Kanun ile 3713 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik gerçekleştirmiştir. Bu değişikliğe göre, terör örgütlerinin; cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösteren veya öven ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik eden bildiri veya açıklamaların basılması ve yayınlaması cezalandırılabilir hale gelmiştir. Bununla beraber, söz konusu yöntemlerin şiddet, cebir

veya tehdit içermesi gerekmektedir. Böylelikle, ilgili hükmün uygulama alanı daraltılmıştır (Bkz. Öner ve Türk dava grubu Eylem Planı, para. 22- 23).

c. Suçu ve suçluyu övmek (Türk Ceza Kanunu'nun 215. Maddesi (Mülga Kanun'un 312. Maddesinin 1.fıkrası)

8. 6459 sayılı Kanun ile Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 215. maddesi de değiştirilmiştir. TCK'nın 215. maddesi gözden geçirilmiş ve Mahkeme içtihadı doğrultusunda ifadenin kamu düzeni açısından açık ve yakın bir tehlike ortaya çıkarması şeklinde yeni bir kriter eklenmiştir. (Bkz. Öner ve Türk dava grubu Eylem Planı, para. 24-25).

d. 7188 sayılı Kanun ile 17 Ekim 2019 tarihinde yapılan son değişiklikler

9. Yetkililer ayrıca, 17.10.2019 tarihinde 7188 sayılı Kanun ile yapılan en güncel değişiklikleri de hatırlatmak ister.
10. Bu değişiklikle, 3713 sayılı Kanun'un 7/2. maddesine yeni bir cümle eklenmiştir. Bu değişikliğe göre, haber verme sınırlarını aşmayan veya eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmamaktadır. (Bkz. Öner ve Türk dava grubu Eylem Planı, para. 26- 27).
11. Türk yetkililer ayrıca, 7188 sayılı Kanun ile yapılan değişikliği hatırlatmak ister. Bu değişiklik ile TCK'nin 215. maddesi ve TMK'nin 6/2. maddesi ile 7/2. maddesi dahil olmak üzere çeşitli suçlar bakımından mahkûmiyet kararlarına karşı bölge adliye mahkemelerine yapılan itirazların karara bağlanmasını takiben Yargıtay nezdinde temyiz başvurusu yapılabilmektedir. Bu yeni hüküm, benzer davalar bakımından içtihat uyumluluğu sağlamaktadır.

II. TÜRK YARGI İÇTİHATLARI

12. Cumhuriyet Savcılıklarının, ilk derece mahkemelerinin, Bölge Adliye Mahkemelerinin, Yargıtay ve Anayasa Mahkemesi'nin örnek kararları ve detaylı bilgi, Pakdemirli grubu davalarına ilişkin Gözden Geçirilmiş Eylem Raporu'nun §§ 9-37 paragraflarında ve Öner ve Türk grubu davalarına ilişkin Eylem Planı'nın §§ 30-68 paragraflarında yer almaktadır.
13. Yetkililer ayrıca, bir hukuki çare olarak Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yolunu hatırlatmak istemektedir. Mahkeme, Hasan Uzun/Türkiye davasında Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yolunun etkili bir hukuk yolu olması konusunda incelemelerde bulunmuş ve Mahkeme, 23 Eylül 2012 tarihinden sonra kesinleşen bütün kararlar bakımından Anayasa Mahkemesi'nin etkili bir hukuk yolu olduğunu belirtmiştir.
14. Türk yetkililer, Anayasa Mahkemesinin, bireysel başvuruları, her bir davanın koşullarını dikkate alarak ve Anayasa, Sözleşme ve Mahkeme ile Anayasa Mahkemesi içtihadı ışığında incelediğini ve kararlarını verdiğini hatırlatır.
15. Bildirim kapsamında, İFÖD çeşitli hukuk ve ceza davalarından söz etmiştir. Yetkililer, Pakdemirli ve Artun ve Güvener grup davaları haricinde yargılamalara dair görüş bildirmek istememektedir.
16. İFÖD bildiriminde yer verilen istatistikler TCK hükümleri hakkında yanlış değerlendirmelere ve bu hükümlerin yanlış yorumlanmasına sebep olabilir. İlgili bilgiler, istatistikler ve oranlar yukarıda bahsedilen Ek Bilgi Notu ve Eylem Planında yer almaktadır.

III. PROJELER VE BİLİNÇLENDİRME FAALİYETLERİ

17. Türk yetkililer, Yargı Reformu Stratejisi ve hazırlanmakta olan yeni İnsan Hakları Eylemi Planına ilişkin olarak Gözden Geçirilmiş Eylem Raporu ve Eylem Planı kapsamında yapılan açıklamaları tekrarlamak istemektedir.
18. Gözden Geçirilmiş Eylem Raporu ve Eylem Planı'nda belirtildiği üzere, Yargı Reformu Stratejisi belgelerinde yer alan temel amaçlar, hukukun üstünlüğünün güçlendirilmesi, hakların ve özgürlüklerin daha etkili bir şekilde korunması ve güçlendirilmesi, yargı bağımsızlığının güçlendirilmesi ve tarafsızlığın geliştirilmesi, sistemin şeffaflığının artırılması, yargı prosedürünün basitleştirilmesi, adalete erişimin kolaylaştırılması, savunma hakkının güçlendirilmesi ve makul sürede yargılanma hakkının etkili bir biçimde korunması olarak sıralanabilir. Buna ek olarak, ifade özgürlüğü, Yargı Reformu Stratejisinin en önemli başlıklarından biridir. Yargı Reformu Stratejisi, mahkemelerin ifade özgürlüğü davalarında uyguladığı standartları Avrupa Sözleşmesi standartları seviyesine yükseltmeyi hedeflemektedir.
19. Yetkililer ayrıca, Yargı Reformu Stratejisi kapsamında yeni İnsan Hakları Eylem Planı hazırlığının devam ettiğini belirtir.
20. Hâkim ve savcılarının hizmet öncesi ve hizmet içi eğitiminin Adalet Akademisi ile genişlediğini de önemle belirtmek gerekmektedir. Türk yetkililer, insan hakları hukukunun ve özellikle Mahkeme içtihatlarının hâkim ve savcı eğitimlerine dahil olduğunu vurgulamaktadır.

Sonuç

21. Türk yetkilileri, *Pakdemirli ve Artun ve Güvener* grubu davalarının icrası çerçevesinde Bakanlar Komitesini nezaketle yukarıda bahsi geçen açıklamaları göz önünde bulundurmaya davet eder.
22. Ayrıca, Türk yetkilileri, bildirimde ileri sürülen ve herhangi derdest bir başvuruya veya ihlal kararına konu olmayan iddialar üzerine spekülasyon yapmak istememektedir.